

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä

Yliarkkitehti Niina Kilpelä
Ympäristöministeriö
Rakennetun ympäristön osasto

Mitä ja miksi?

- § Esteettömyys on hyviä perusratkaisuja, jotka palvelevat mahdollisimman monia
 - Määräykset ovat vähimmäisvaatimus, parempaa saa tehdä
- § Rakennuksen esteettömyyttä koskevien vähimmäisvaatimusten tarkoitus on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta
 - Kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan toimintoihin, käyttää palveluita, työskennellä, valita asuinpaikkansa ja asua kotonaan
 - Esteettömyysasetus perustelumuiistioineen on osa vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen kansallista toteutusta
- § Soveltamisala ja esimerkkejä muutoksista
 - Asetus ja perustelumuiistio <http://www.ym.fi/rakentamismaaraykset>

Soveltamisala

- § Luvanvaraiseen hallinto-, palvelu-, toimisto-, liike-, varasto-, tuotanto- ja asuinrakennuksen rakentamiseen sekä korjaus- ja muutostyöhön
 - Kohdentaminen toimintojen mukaan
 - Vaikka rakennuksen pääasiallinen käyttötarkoitus olisi muu kuin asetuksessa lueteltu, asetus koskee tällaisessa rakennuksessa sijaitsevaa tilaa, jonka käyttötarkoitus on jokin mainituista
- § Asetuksen soveltumisen kuhunkin yksittäistapaukseen ratkaisee rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta vastaava kunnan rakennusvalvontaviranomainen

> Korjausrakentaminen

- § Rajattu vain rakennuslupaa edellyttäviin toimenpiteisiin
- § Rajattu asetuksessa mainittuihin rakennustyyppeihin ja asuinrakennuksessa vain yleisiin tiloihin
 - Rakennuslupaa edellyttävä käyttötarkoituksen muutos, joissa rakennuksen käyttötarkoitus muutettaisiin hallinto-, palvelu-, toimisto-, liike- tai asuinkäyttöön
 - Sovelletaankin vain korjattavaan/muutettavaan osaan, ei koko rakennukseen
- § Asetuksen soveltamista näiden kahden ensimmäisen edellytyksen täyttyessä rajaa vielä edellytys esteettömyyden parantamisen tarkoituksenmukaisuudesta rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen

> Korjausrakentaminen

§ Tarkoituksenmukaisuus

- Arviointiin vaikuttavia rakennuksen *ominaisuuksia* ovat esimerkiksi käyttötarkoitus ja kulttuurihistorialliset arvot
- *Käytettävyys ja taloudellisuus*: Mitä yleisemmässä käytössä rakennus on, sitä enemmän arvioinnissa painottuu yhdenvertaisen käytön mahdollistaminen, toisaalta mitä rajatumman joukon käytössä rakennus on, sitä enemmän taloudellisilla näkökohdilla on merkitystä
- *Laatu ja laajuus* arvioidaan suhteessa rakennuksen ominaisuuksiin: Kuinka paljon toimenpide vaikuttaa sen kohteena olevien tilojen rakenteisiin ja kuinka suurta osaa rakennuksesta toimenpide koskee
- Osassa toimenpiteen kohteena olevista tiloista esteettömyyden parantaminen on tarkoituksenmukaista ja osassa ei (toimiva kokonaisuus!)

Esimerkkejä muutoksista ja tarkennuksista

§ Rakennukseen johtavan kulkuväylän leveys ≥ 1200 mm ja ulkotilassa sijaitsevan (maanvaraisen) kulkuväylän kaltevuus $\leq 5\%$ (1:20)

- Ei koske omakotitaloa, paritaloa eikä kaupunkipientialoa, jos esteettömän kulkuväylän toteuttaminen olisi *rakennuspaikka ja korkeuserot huomioon ottaen mahdotonta*
- Rivitaloon johtavan kulkuväylän esteettömyys aiemmin ehdollinen

§ Jos rakennusta varten on autopaikkoja, niistä riittävän määrän, kuitenkin vähintään yhden, on oltava tarkoitettu liikkumis- ja toimimisesteisen henkilön käyttöön

- Leveys ≥ 3600 mm leveä ja pituus ≥ 5000 mm
- Ei koske omakotitaloa, paritaloa eikä kaupunkipientialoa

Esimerkkejä muutoksista ja tarkennuksista

§ Rakennuksen sisäänkäynti

- Ulko-oven avautumispuolen etäisyys seinän sisänurkasta tai muusta kiinteästä esteestä on oven ulkopuolella oltava ≥ 400 mm
- Ulko-oven edessä olevan tasanne $\geq 1\,500$ mm leveä ja ≥ 1500 mm pitkä

§ Olemassa olevaan asuinrakennukseen jälkiasennettavan hissinkorin mitoitus voi poiketa säädetystä, jos se on *välttämätöntä* rakennuksen merkittävien ominaisuuksien säilyttämiseksi

- Merkittäviä ominaisuuksia ovat esimerkiksi poistumistien mitoitus, rakenteelliset ominaisuudet sekä porrashuoneen arkkitehtoninen tai rakennushistoriallinen arvo

Esimerkkejä muutoksista ja tarkennuksista

§ Oven vapaa leveys

- Ulko-ovet ja poistumistiet asetuksessa rakennuksen paloturvallisuudesta
- Porraskäytävästä asuntoon johtavan oven vapaa leveys ≥ 850 mm
- Parveke katsotaan asumista palvelevaksi välttämättömäksi tilaksi (oven vapaa leveys ≥ 800 mm)
- Asuntosauunan ovelle ei vapaan leveyden vaatimusta
- Velvoite oven vapaasta leveydestä koskee pientalossa vain sisääntulokerrosta

Esimerkkejä muutoksista ja tarkennuksista

§ Lähtökohtana kynnyksettömyys

- Oven yhteydessä ei saa olla tasoeroa tai kynnystä, ellei se ole *ääni-, kosteus- tai muiden vastaavien olosuhteiden* vuoksi välttämätöntä, tällöin ≤ 20 mm ja muotoiltava siten, että sen voi helposti ylittää pyörätuolilla ja pyörillä varustetulla kävelytelineellä
- Tasoero asuntokohtaisen ulkotilan oven yhteydessä oven ulkopuolella saa olla yli 20 mm, jos tasoero on kohtuudella poistettavissa ulkotilan varustelulla

§ Oven helppo avattavuus

- Rakennuksen ulko-ovi ja asuinrakennuksen käyttöä palvelevan tilan ovi

Esimerkkejä muutoksista ja tarkennuksista

§ Wc- ja pesutila asuinrakennuksessa

- Asuinrakennuksessa, jossa on oltava portaiden lisäksi hissi, asunnossa vähintään yksi esteetön wc- ja pesutila
 - § Hakaisijaltaan $\geq 1\,300$ mm vapaa tila (lattiatasosta 2 m korkeuteen saakka)
 - § Kinteät kalusteet on sijoitettava vapaaseen tilaan nähdessä siten, että liikkumisesteinen henkilö voi käyttää niitä (pesukonevarausta ei rinnasteta kinteään kalusteeseen)
 - § Tilan tulee olla varustettavissa liikkumisesteiselle henkilölle sopivaksi
- Palveluasumiseen tai liikkumis- tai toimimisesteisen henkilön tuettuun asumiseen tarkoitettu asunto (vrt. edellä)
 - § Hakaisijaltaan $\geq 1\,500$ mm vapaa tila (lattiatasosta 2 m korkeuteen saakka)
 - § Wc-istuimen toisella puolella vapaata tilaa ≥ 800 mm
- Opiskelija- ja nuorisoasunnoista ≥ 5 %:ssa asuntoja / vähintään yhdessä asunnossa wc- ja pesutilan mitoituksen tulee olla esteetön
 - § Hakaisijaltaan $\geq 1\,500$ mm vapaa tila (lattiatasosta 2 m korkeuteen saakka)
 - § Wc-istuimen toisella puolella vapaata tilaa ≥ 800 mm
 - § Lisäksi yleisissä tiloissa on oltava esteetön wc vierailijoiden käyttöön

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos

Yliarkkitehti Niina Kilpelä
niina.kilpela@ym.fi
+358 29 525 0019